

**ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА
ПІДПРИЄМНИЦТВА**

**КОНЦЕПЦІЯ
СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ
«ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ»
НА 2021-2025 РР.**

Передумови розроблення та впровадження освітньої програми

Сучасний розвиток економічних відносин в Україні та розширення самостійності суб'єктів господарювання призвели до усвідомлення чіткої залежності як держави в цілому, так і конкретного підприємства та фінансової установи від ефективності управління їхньою фінансовою діяльністю. Внаслідок цього помітно зростає потреба в спеціалістах-фінансистах, які б володіли достатнім рівнем знань для професійного вирішення питань фінансової діяльності у будь-якій сфері економіки.

Затребуваність цієї професії для суспільства досить велика, і тому в процесі підготовки майбутніх фінансистів необхідно застосовувати відповідні прийоми та методи, які сприятимуть професійному самовизначенню студентів та розвитку їх особистісних якостей, необхідних для вирішення майбутніх професійних завдань.

Враховуючи регіональні потреби підприємств різних форм власності, суб'єктів фінансової інфраструктури, що забезпечують їх діяльність, органів виконавчої влади та місцевого самоврядування тощо, у фахівцях, які здатні генерувати нові знання та формувати тенденції розвитку у фінансовій системі, банківській сфері та страховому бізнесі, у 2000 році на базі Донбаської державної машинобудівної академії було створено кафедру фінансів та розпочато підготовку фахівців за спеціальністю 7.8.03050801 «Фінанси і кредит» (за спеціалізованими програмами). Послідовно в 2006, 2011 та 2016 роках Донбаська державна машинобудівна академія підтверджувала високий рівень підготовки магістрів вказаної спеціальності через успішне проходження чергових акредитаційних експертиз Міністерства освіти і науки України.

В 2016 році згідно Постанови Кабінету міністрів України від 29.04.2015 року №266 та відповідно до наказу МОН України №1497-л від 21.11.2016 року в ДДМА було розширено провадження освітньої діяльності за спеціальністю 072 за другим (магістерським) рівнем вищої освіти; отримано Сертифікат про акредитацію (Серія НД, №0592396, рішення АК від 20.12.16р., наказ МОН України від 26.12.16р., №1613, термін дії - до 01.07.21р.).

Освітню програму «Фінанси, банківська справа та страхування» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, яка враховує галузеві та регіональні особливості розвитку економіки, спрямована на відновлення ефективного розвитку Сходу України, було затверджено Вченою радою ДДМА (протокол №8 від 29.03.2018 р.); запроваджено 01.09.18р. (наказ №35 від 07.05.2018 р.). До розроблення освітньої програми були долучені провідні науково-педагогічні працівники кафедри фінансів, банківської справи та підприємництва, з яких була сформована група забезпечення.

Зміни, внесені в ОП у 2019 році, були вмотивовані вимогами Стандарту вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» для другого (магістерського) рівня вищої освіти (наказ МОН України №866 від 20.06.2019 р.), результатами зворотного зв'язку зі здобувачами, роботодавцями та іншими стейкхолдерами з метою адаптації ОП до їх очікувань і потреб (протокол Вченої ради №12 від 30.05.2019р.).

В 2020-2021 рр. здійснено послідовний перегляд та вдосконалення ОП в частині відпрацювання її чіткої структури, підсилення її освітніми компонентами, що відповідають профілю програми, сприяють забезпеченню її гуманітарної складової, розширенню та поглибленню компетентностей здобувачів щодо організації ефективних взаємовідносин у професійній сфері, у формуванні ефективних бізнес-комунікацій, підсилюють роль фінансового моніторингу в усіх ланках соціально-економічної системи. (протоколи Вченої ради ДДМА № 8 від 28.05.2020р., №9 від 25.03.2021р.).

У групу розробників останньої редакції ОП увійшли провідні фахівці, роботодавці за фахом: представники промислових підприємств (ПрАТ «НКМЗ»), банків («Альфа-банк», «Ощадбанк»), ГУ ПФУ в Донецькій області, Донецької торгово-промислової палати, Управління Державної казначейської служби України у м. Краматорську, Донецького обласного центру зайнятості, Краматорської філії ПрАТ «СК АСКО ДС», здобувачі денної та заочної форм навчання, зацікавлені в отриманні компетентностей за результатами навчання на ОП. Програма отримала позитивні рецензії фахівців – практиків, науковців Донецького державного університету управління (м. Маріуполь), ІЕП НАН України.

Профорієнтаційна робота кафедри полягає у розробці комплексної програми освітньої, наукової та виховної діяльності в системі підготовки магістрів. Контингент студентів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти формується з числа випускників першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та бажаючих отримати другу вищу освіту абітурієнтів Донецького регіону, працівників підприємств, організацій та установ м. Краматорськ та Донецької області. Контингент студентів з підготовки фахівців галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» є стабільним, але потребує подальшого збільшення.

Становлення ОП тісно пов'язане с історією випускової кафедри, яка має славні традиції підготовки фахівців в галузі економіки, організації виробництва, фінансів, обліку і аудиту з 1996 року.

ОП відповідає інтересам здобувачів вищої освіти та враховує пропозиції всіх зацікавлених сторін. До формування цілей та ПРН ОП залучались стейкхолдери, як внутрішні (здобувачі вищої освіти, науково-педагогічні працівники, адміністративно-управлінський персонал), так і зовнішні (регіональні органи державної влади, роботодавці, які зацікавлені в компетентних фахівців). Думки, зауваження, пропозиції та рекомендації всіх груп заінтересованих сторін, які приймали участь в обговоренні щодо оновлення ОП, було враховано при формуванні компонент та програмних результатів навчання.

Стратегічні цілі та мета освітньої програми

Цілями освітньої програми є: підготовка нового покоління висококваліфікованих фахівців-магістрів з інноваційним мисленням, систематизованими знаннями та передовими компетентностями у сфері фінансів, банківської справи та страхування, здатних використовувати наукові дослідження, розв'язувати складні проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання на основі застосування цілісних знань у професійній практиці, володіти інструментарієм та методологією наукової, педагогічної та професійної діяльності, проводити дослідження та/або здійснювати інновації, формувати та обґрунтувати власні висновки.

Особливістю ОП є акцент, направлений на адаптацію та впровадження в професійну діяльність знань, аналітичних, комунікативних, організаторських, практичних навичок інтегративного підходу як одного із факторів формування загальних та спеціальних компетентностей майбутніх магістрів.

Унікальність ОП полягає в тому, що вона забезпечує студентоцентрований підхід, що дозволяє розкрити особистий потенціал, забезпечити розвиток освітньої траєкторії здобувача, орієнтована на підготовку професіоналів, які мають компетентності в сфері фінансового управління, ведення банківської справи, страхування, застосування сучасних фінансових інструментів, здатні вирішувати стратегічні фінансові завдання; комплексно підходити до управління, враховуючи елементи та напрями фінансового менеджменту; використовувати сучасні фінансові технології; проводити аналіз ризиків для обґрунтування фінансових рішень.

Мета і цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО, визначеним у «Концепції стратегічного розвитку Донбаської державної машинобудівної академії на 2021-2030 рр.». Ціль ОП, що полягає в підготовці висококваліфікованих фахівців, які володіють знаннями, уміннями і практичними навичками ефективного управління у сфері фінансів,

банківської справи та страхування, здатних розв'язувати складні завдання у професійній сфері або у процесі навчання відповідає місії ЗВО: створенню умов щодо підготовки висококваліфікованих і конкурентоспроможних кадрів, креативних фахівців для підприємств регіону і України, здатних вирішувати актуальні питання та приймати інноваційні рішення на національному та світовому рівні; формуванню освітньо-виховного середовища для розвитку і становлення гармонійних особистостей, свідомих громадян України і цивілізованого світового простору.

Через створення умов, сформульованих у місії, досягають реалізації стратегічних цілей, які полягають в організації високоефективного і конкурентного освітнього процесу, забезпеченого висококваліфікованими науково-педагогічними працівниками, сучасними методичними підходами та дієвою внутрішньою системою якості освіти; підготовці конкурентоспроможних фахівців на ринку праці інтегрованих у світовий виробничий і науковий простір; забезпеченні інноваційного характеру освіти на основі інтеграції досягнень вузівської та академічної науки; задоволенні освітніх потреб населення.

Напрями та стратегічні перспективи подальшого розвитку ОП

Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування» динамічно розвивається з огляду на існуючий стан та тенденції розвитку економіки України, враховуючи особливості галузевого та регіонального контексту розвитку спеціальності.

Виходячи з проведеного самоаналізу, визначено сильні сторони ОП ФБСП:

1. Актуальність змісту та програмних результатів навчання, забезпечення процедурами перегляду й удосконалення, конкретною спрямованістю на підготовку сучасних фахівців, здатних до швидкої адаптації до сучасного фінансово-економічного середовища та вирішення завдань у відповідності до затребуваних кваліфікаційних характеристик;

2. Постійний контакт зі стейкхолдерами і відслідковування змін у професійних викликах як основа удосконалення змісту ОП, підтримка з боку роботодавців у реалізації програми. Підготовка фахівців здійснюється у активному практичному середовищі із використанням можливостей роботи філій кафедри на виробництві та договорів про співпрацю (ПрАТ «НКМЗ», Донецька обласна ТПП, Департамент економіки ДонОДА, Донецький обласний центр зайнятості, АТ «Альфа-Банк» та ін);

3. Високий академічний потенціал кафедри ФБСП, який нарощується завдяки підвищенню кваліфікації: – наукової (зав. кафедри Слецьких С.Я. та проф. Борисова С.Є. – захистили дисертації д-ра екон. наук за профілем спеціальності, 2014-2015рр., Коритько Т.Ю. – є докторантом ІЕП НАНУ; викладачі кафедри є виконавцями НДР: 0118U006889 «Фінансово-економічні проблеми модернізації соціально-економічних

систем», 2018-2020, 0120U104101 «Системна фінансово-економічна безпека сталого розвитку», 2020-2022); - професійної (отримання у 2021 р. свідоцтва про підвищення кваліфікації за спеціальністю 072 «ФБСП» та в рамках Проекту USAID «Економічна підтримка Східної України»);

4. Розкриттю творчих здібностей здобувачів ОП сприяє відкриття стартап-школи «Сікорські Челендж» у рамках проекту «Модель стартапів «Сікорські Челендж» об'єднує Донбас». Викладачі та студенти отримали сертифікати стартап школи Sikorsky Challenge, стали учасниками проекту-фіналіста VII Всеукраїнського фестивалю інноваційних проектів Sikorsky Challenge, прийняли участь у семінарі «Розвиток регіональної мережі інноваційних кластерів у Донецькій та Луганській областях на основі університетських стартап шкіл» (07.10.20, м. Краматорськ).

Проте, за результатами самоаналізу визначено і слабкі сторони, що потребують окремої уваги:

До числа слабких сторін програми можна віднести:

1. Відсутність окремого комп'ютерного класу із відповідним технічним та програмним забезпеченням для формування у майбутніх фахівців стійких професійних навичок не тільки в реальному, але й у віртуальному середовищі;

2. Недостатня практика викладання дисциплін за ОП ФБСС англійською мовою, що могло б розширити можливості для нового набору та академічної мобільності.

3. Недостатній рівень інтернаціоналізації як викладання, так і навчання: залучення зарубіжних викладачів носить спорадичний характер, недостатньо тісна співпраця із зарубіжними профільними університетами за спорідненими ОП.

Перспективи розвитку освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти упродовж найближчих трьох років планується реалізувати шляхом впровадження наступного комплексу заходів:

- продовження активного залучення стейкхолдерів до модернізації ОП ФБСС, що є запорукою визначення запитів ринку праці та відповідного корегування структури та змісту ОП. Інтереси стейкхолдерів будуть враховані в орієнтації ОП на формування професійних компетентностей та досягнення результатів навчання фахівців;

- впровадження елементів дуальної форми освіти, яка дозволяє усунути основні недоліки традиційних форм і методів навчання майбутніх кваліфікованих фахівців, подолати розрив між теорією і практикою, освітою й виробництвом, та підвищити якість підготовки кваліфікованих кадрів із урахуванням вимог роботодавців у рамках нових організаційно-відмінних форм навчання;

- створення/оновлення двомовного (український та англійський) контенту для дисциплін ОП, розробка/оновлення відповідного нормативного та методичного забезпечення дисциплін;

- підготовка викладачів кафедри для роботи за передовими європейськими практиками, розробка та впровадження в освітній процес нових методик навчання: проведення тренінгів та майстер-класів, квестів, впровадження практики залучення магістрів до науково-дослідницької роботи за пріоритетними напрямками фундаментальних та прикладних досліджень;

– розробка дистанційних курсів для нових дисциплін;

– продовження участі здобувачів ВО та викладачів у проектах «Модель стартапів «Сікорські Челендж» об'єднує Донбас» та «Розвиток регіональної мережі інноваційних кластерів у Донецькій та Луганській областях на основі університетських стартап шкіл»;

– протягом 2021-2025 років посилити партнерську взаємодію із зарубіжними профільними університетами у науковій та освітній діяльності за спорідненими ОП.

«Концепція стратегічного розвитку освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування» на 2021-2025 рр.» передбачає розробку оперативного плану дій за всіма напрямками її реалізації.

Голова робочої групи / Гарант освітньо-професійної програми:

С.Я. Єлецьких, д-р екон. наук, проф.

обговорено та схвалено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та підприємництва (протокол № 12 від 23 лютого 2021 р.)

Завідувач кафедри ФБСП:

С.Я. Єлецьких, д-р екон. наук, проф.

та затверджено на засіданні Вченої ради факультету економіки та менеджменту, (протокол №5/02-21 від 01 березня 2021р.)

Голова Вченої ради факультету:

Є.В. Мироненко, д-р техн. наук, проф.